

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

จากการดำเนินการให้คำปรึกษาเรื่องอาการโรคหัวใจและหลอดเลือดแก่ผู้ป่วยในก่อนออกจากโรงพยาบาลที่โรงพยาบาลนครนายก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ป่วยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาและการรักษาด้วยยามากขึ้น เพื่อให้ผู้ป่วยเกิดพฤติกรรมอันจะเป็นประโยชน์สำหรับการรักษาด้วยยา คือ ให้ความร่วมมือในการรักษาด้วยยาตามแผนการรักษา และเพื่อเป็นการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่ผู้ป่วยอาจจะต้องเผชิญขณะที่ออกจากโรงพยาบาลและต้องทำการรักษาด้วยยาต่อด้วยตนเองที่บ้าน ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการเกิดอาการไม่พึงประสงค์ที่อาจจะพบได้จากการใช้ยา การเก็บรักษา ข้อควรระวังต่างๆ ที่จะต้องคำนึงถึงขณะที่ใช้ยาเหล่านั้นอยู่ ทัศนคติเมื่อลิ้มใช้ยาตามเวลาที่กำหนด หรือแม้แต่ข้อแนะนำเพื่อให้การรักษาด้วยยานั้นเกิดประโยชน์สูงสุดจากผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ในผู้ป่วยที่กลับมารับการตรวจรักษาตามวันที่แพทย์นัดครั้งแรกหลังจากออกจากโรงพยาบาลจำนวน 127 ราย โดยเปรียบเทียบกับผู้ป่วยที่ไม่ได้รับบริการให้คำปรึกษาเรื่องอาการโรคหัวใจและหลอดเลือดก่อนออกจากโรงพยาบาลจำนวน 100 ราย พบว่าการให้บริการนี้ทำให้ผู้ป่วยมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับยาและการรักษาด้วยยามากกว่าผู้ป่วยกลุ่มที่ไม่ได้รับบริการนี้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในหัวข้อ จุดมุ่งหมายในการใช้ยา ผลเสียของการหยุดยาลดยา หรือเพิ่มยาเองโดยไม่ได้ปรึกษาแพทย์ก่อน ทัศนคติเมื่อลิ้มใช้ยาในเวลาที่กำหนด อาการไม่พึงประสงค์ของยาทั้งในด้านลักษณะอาการไม่พึงประสงค์ที่อาจเกิดขึ้น และวิถีปฏิบัติเพื่อหลีกเลี่ยง ป้องกัน หรือแก้ไขอาการไม่พึงประสงค์นั้น ข้อควรระวังขณะที่ใช้ยา และยาหรืออาหารที่อาจเกิดปฏิกิริยาต่อกันกับยาที่ใช้โดยเฉพาะอย่างยิ่งยาหรืออาหารหรือสิ่งอื่นๆ ที่ผู้ป่วยอาจได้รับในชีวิตประจำวันเป็นประจำ แต่ก็ยังมีอีกหัวข้อหนึ่งคือในเรื่องของข้อยา ที่จะเห็นว่าผู้ป่วยทั้งสองกลุ่มนั้นไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากข้อยาที่เป็นภาษาต่างประเทศ ทำให้ผู้ป่วยจำได้ยากและยังต้องสามารถระบุขนาดความแรงของยาอย่างถูกต้องด้วย ซึ่งผู้ป่วยส่วนมากจึงได้ให้คำตอบว่าจำไม่ได้หรือออกเสียงยาก ในกรณีนี้ผู้ดำเนิน

การวิจัย ได้ให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้ป่วยเพิ่มเติมว่า ควรจะนำยาที่เหลือพร้อมฉลากยาไปด้วยขณะที่ไปพบแพทย์ทุกครั้ง โดยเฉพาะเมื่อต้องไปพบแพทย์ที่อื่นนอกเหนือจากที่โรงพยาบาลนครนายก เนื่องจากในฉลากยานั้นจะระบุชื่อยาและขนาดความแรงของยาไว้ด้วย เมื่อทำการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของผู้ป่วยในหัวข้อต่างๆ ระหว่างก่อนและหลังการให้บริการให้คำปรึกษาเรื่องยาแก่ผู้ป่วย ในกลุ่มผู้ป่วยที่ได้รับบริการให้คำปรึกษาเรื่องยาก่อนออกจากโรงพยาบาล พบว่าการให้บริการให้คำปรึกษาเรื่องยาก่อนออกจากโรงพยาบาล ทำให้ผู้ป่วยมีความรู้ความเข้าใจในหัวข้อต่างๆ เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อทำการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของผู้ป่วยระหว่างผู้ป่วยในกลุ่มควบคุม กับผู้ป่วยในกลุ่มที่ได้รับบริการก่อนที่จะได้รับบริการให้คำปรึกษาเรื่องยา พบว่าไม่มีความแตกต่างกันในด้านความรู้ความเข้าใจในหัวข้อต่างๆ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ยืนยันว่าผลของความรู้ความเข้าใจของผู้ป่วย ในกลุ่มที่ได้รับบริการให้คำปรึกษาเรื่องยาก่อนออกจากโรงพยาบาลที่เพิ่มขึ้นนั้น เป็นผลมาจากการให้บริการให้คำปรึกษาเรื่องยาก่อนออกจากโรงพยาบาล และจะเห็นว่าความรู้ความเข้าใจของผู้ป่วยในกลุ่มควบคุม และในกลุ่มที่ได้รับบริการก่อนที่จะได้รับบริการให้คำปรึกษาเรื่องยาในหัวข้อต่างๆ นั้น ผู้ป่วยมีความรู้ความเข้าใจในหัวข้อต่างๆ อยู่น้อยมาก ซึ่งการขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องโรคและยาอย่างถูกต้องและเพียงพอโดยเฉพาะเมื่อผู้ป่วยต้องกลับไปรับการรักษาด้วยยาด้วยตนเองที่บ้าน เมื่อเกิดปัญหาที่เกี่ยวข้องหรือเกิดจากการใช้ยาขึ้นผู้ป่วยต้องตัดสินใจแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเหล่านั้นด้วยตัวเอง ถ้าหากผู้ป่วยไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของโรคและยาที่ใช้อยู่อย่างเพียงพอ การตัดสินใจแก้ปัญหาเหล่านั้นด้วยตนเองของผู้ป่วยอาจทำให้เกิดอันตรายแก่ตัวผู้ป่วยได้ หัวข้อต่างๆ ที่ได้ทำการทดสอบและพบว่าผู้ป่วยมีความรู้ความเข้าใจอยู่น้อยมาก ได้แก่ อาการไม่พึงประสงค์ของยา ข้อควรระวังขณะที่ใช้ยา ยาหรืออาหารที่อาจเกิดปฏิกิริยาต่อกันกับยาที่ใช้ และหัวข้อวิธปฏิบัติเมื่อลืมใช้ยาตามเวลาที่กำหนด ซึ่งเป็นหัวข้อที่ผู้ป่วยควรจะมีความรู้ความเข้าใจอย่างเพียงพอ เพราะถ้าหากผู้ป่วยไม่มีความรู้ความเข้าใจ อาจทำให้เกิดการปฏิบัติอันอาจเป็นอันตรายต่อตัวผู้ป่วยเองได้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการให้บริการให้คำปรึกษาเรื่องยาแก่ผู้ป่วยก่อนออกจากโรงพยาบาล ทำให้ผู้ป่วยมีความรู้ความเข้าใจในหัวข้อต่างๆ ได้ดีขึ้น และเป็นการป้องกันปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ป่วยขณะที่ผู้ป่วยกลับไปทำการรักษาด้วยยาต่อด้วยตนเองที่บ้าน เพื่อเป็นการทดสอบถึงประสิทธิภาพในการป้องกันปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ป่วยขณะที่กลับไปใช้ยาดด้วยตนเองที่บ้าน ในการวิจัยนี้จึงได้เก็บ

รวบรวมข้อมูลในส่วนของปัญหาที่เกี่ยวข้องหรือเกิดจากสาเหตุต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วย ภายหลังจากที่ออกจากโรงพยาบาลไปแล้วด้วย

การปฏิบัติในเรื่องของการใช้ยาของผู้ป่วยขณะที่กลับไปใช้ยาด้วยตนเองที่บ้านนั้น จะเห็นว่าการดำเนินโครงการนี้สามารถป้องกันปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ขณะที่ผู้ป่วยใช้ยาด้วยตนเองที่บ้าน โดยเมื่อเปรียบเทียบจำนวนปัญหาต่าง ๆ ที่พบในผู้ป่วยทั้งสองกลุ่มนั้น ผู้ป่วยในกลุ่มที่ได้รับบริการให้คำปรึกษาเรื่องยาก่อนออกจากโรงพยาบาลนั้นพบปัญหาต่างๆ น้อยกว่าในกลุ่มที่ไม่ได้รับบริการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการไม่ใช้ยาตามสั่ง การควบคุมพฤติกรรมที่อาจมีผลต่อโรคและการใช้ยาของผู้ป่วย ปัญหาการเกิดปฏิกิริยาระหว่างกันของยา โดยเฉพาะในส่วนของปัญหาการเกิดปฏิกิริยาระหว่างกันของยาที่สามารถป้องกันได้ด้วยบริการให้คำปรึกษา ปัญหาการเก็บรักษายาไม่ถูกต้อง สำหรับปัญหาการเกิดอาการไม่พึงประสงค์นั้น จะเห็นว่าผู้ป่วยในกลุ่มที่ได้รับบริการให้คำปรึกษา จะสามารถระบุได้อย่างชัดเจนมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับบริการ ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นว่าเป็นปัญหาของอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยา และมีความเข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้นได้ดี สามารถปฏิบัติตัวได้อย่างถูกต้องเมื่อเกิดอาการไม่พึงประสงค์ มากกว่าผู้ป่วยในกลุ่มที่ไม่ได้รับบริการ นอกจากนี้เมื่อทำการประเมินผลการมาตรวจตามวันที่แพทย์นัด ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่าผู้ป่วยให้ความร่วมมือในการรักษา และไม่มีการขาดยา ก็พบว่าผู้ป่วยที่ได้รับบริการให้คำปรึกษาจะกลับมารับการตรวจรักษาตามวันที่แพทย์นัดมากกว่า ผู้ป่วยในกลุ่มที่ไม่ได้รับบริการ

โดยในการดำเนินการให้คำปรึกษาเรื่องยากับผู้ป่วยก่อนออกจากโรงพยาบาลนี้ใช้ต้นทุนสำหรับการให้บริการแก่ผู้ป่วยโดยเฉลี่ย 95.79 บาท ต่อผู้ป่วยหนึ่งราย และใช้เวลาของเภสัชกรในการให้บริการแก่ผู้ป่วย โดยเฉลี่ยประมาณครึ่งชั่วโมงสำหรับผู้ป่วยแต่ละราย ซึ่งค่าใช้จ่ายและเวลาที่เสียไปนี้จะลดลงเมื่อขยายการให้บริการนี้ให้เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายส่วนมากของการดำเนินการนี้ก็คือค่าแรงของเภสัชกรในช่วงระยะเวลาในการเตรียมการ และค่าจัดทำต้นฉบับของเอกสารต่างๆ ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเฉพาะขณะเริ่มโครงการเท่านั้น เมื่อมีผู้รับบริการเพิ่มมากขึ้น ค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ก็จะลดลงไปตามจำนวนของผู้รับบริการ และจากการสำรวจความพึงพอใจของผู้ป่วยต่อการให้บริการนี้ จะเห็นได้ว่าผู้ป่วยมีความพึงพอใจต่อการให้

บริการนี้ และเข้าใจว่าการให้บริการนี้เป็นประโยชน์ต่อตัวผู้ป่วยเอง ซึ่งก็นับว่าเป็นสิ่งที่ดีในการที่จะชดเชยการให้บริการ และเพิ่มบทบาทของเภสัชกรโรงพยาบาลในการที่จะเข้าไปมีบทบาท ในการให้บริการแก่ผู้ป่วยโดยตรงให้มากยิ่งขึ้น

จากผลที่ได้ทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นว่าการให้บริการให้คำปรึกษาเรื่องยาแก่ผู้ป่วยก่อนออกจากโรงพยาบาลนั้น เป็นกลวิธีหนึ่งที่สามารถป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ป่วยขณะที่ออกจากโรงพยาบาลและรักษาด้วยยาด้วยตนเองที่บ้าน ซึ่งจะส่งผลให้การรักษาด้วยยานั้นเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด โดยลดความเสี่ยงต่ออันตรายจากการใช้ยาของผู้ป่วย และทำให้ผู้ป่วยมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้เท่าที่ควรจะเป็น อย่างไรก็ตามจะเห็นว่าการดำเนินงานให้คำปรึกษาเรื่องยาแก่ผู้ป่วยก่อนออกจากโรงพยาบาลที่ผ่านมา ไม่สามารถป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ป่วยได้ ทุก ๆ ปัญหาในผู้ป่วยทุก ๆ รายได้ ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขและปรับปรุงการให้บริการดังต่อไปนี้ ได้แก่

1. ในกรณีของผู้ป่วยสูงอายุ ซึ่งจะเป็นผู้ป่วยส่วนใหญ่ของผู้ป่วยในกลุ่มโรคหัวใจและหลอดเลือดซึ่งส่วนมากจะมีปัญหาในเรื่องของการได้ยิน การมองเห็น การจดจำสิ่งต่าง ๆ และยังมีอีกบางส่วนที่อ่านหนังสือไม่ได้ ทำให้มีปัญหาเมื่อต้องกลับไปใช้ยาด้วยตนเองที่บ้าน ซึ่งในกรณีนี้อาจจะต้องใช้เครื่องมืออื่นช่วย เช่น การใช้ปฏิทินสำหรับเตือนความจำในเรื่องการใช้ยาของผู้ป่วย หรือใช้ภาชนะบรรจุเฉพาะที่สามารถป้องกันความสับสนในการใช้ยา หรือใช้ฉลากที่มีตัวอักษรขนาดใหญ่เป็นพิเศษ หรือฉลากที่เป็นรูปภาพ เหล่านี้เป็นต้น นอกเหนือจากการให้ข้อมูลด้วยวาจาและข้อเขียน หรืออาจจะให้คำแนะนำกับครอบครัวหรือผู้ที่ดูแลใกล้ชิดกับผู้ป่วยไปด้วย นอกเหนือจากที่ได้ให้คำปรึกษาเรื่องยาแก่ผู้ป่วยไปแล้วเพื่อให้ช่วยดูแลจัดการในเรื่องของการใช้ยาให้กับผู้ป่วย เนื่องจากผู้ป่วยสูงอายุโดยมากจะพักอาศัยอยู่ร่วมกับครอบครัวและมีผู้ดูแลตลอด ซึ่งการให้คำแนะนำแก่ผู้ดูแลไปด้วยนั้นจะทำให้ทั้งผู้ป่วยและผู้ดูแลมีความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับโรคและยาตรงกัน และสามารถนำไปปฏิบัติเพื่อให้การรักษาด้วยยานั้นเกิดประโยชน์มากที่สุด

2. ในการให้บริการให้คำปรึกษาเรื่องยาแก่ผู้ป่วยนี้มีส่วนที่เป็นการให้ข้อมูลทางยาซึ่งจะเป็นข้อมูลโดยทั่วไปที่สามารถให้พร้อมๆ กันไปได้ เช่น ในเรื่องข้อแนะนำในการปฏิบัติตัวโดยทั่วไปของผู้ป่วยในกลุ่มโรคนั้นๆ ข้อแนะนำในเรื่องของการใช้ยาโดยทั่วไป เป็นต้น โดยที่ขณะที่ผู้ป่วยอยู่ในโรงพยาบาลในช่วงหลังๆ ก่อนที่จะออกจากโรงพยาบาลนั้นผู้ป่วยจะมีอาการดีขึ้นแล้ว จึงอาจจะสามารถให้ข้อมูลในส่วนนี้แก่ผู้ป่วยพร้อมกันไปได้ โดยอาจจะใช้วัสดุทัศนูปกรณ์ต่างๆ มาช่วย ซึ่งจะเป็นการย่นระยะเวลาในการที่จะให้ข้อมูลซ้ำๆ กับผู้ป่วยทุกๆ ราชลงได้ และเป็น การกระตุ้นความสนใจของผู้ป่วยต่อการดำเนินงานด้วย

3. การให้บริการให้คำปรึกษาเรื่องยาแก่ผู้ป่วยก่อนออกจากโรงพยาบาลนี้ไม่สามารถที่จะป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วยได้ทุกๆ ปัญหา เนื่องจากผู้ป่วยอาจจะเกิดปัญหาที่ไม่ได้คาดการณ์หรือเตรียมตัวไว้ก่อน ขณะที่อยู่ที่บ้าน เช่น การเกิดอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยาที่ไม่เคยได้รับมาก่อน หรือแม้แต่ในกรณีที่ได้ให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วยไปแล้วก็ตาม ก็จะทำให้ยังคงมีปัญหาบางส่วนที่ยังคงมีอยู่ในทุกๆ หัวข้อ ไม่ว่าจะเป็นการไม่ใช้ยาตามสั่ง การเก็บรักษายาอย่างไม่ถูกต้อง การเกิดปฏิกิริยาระหว่างกันของยา เหล่านี้เป็นต้น ดังจะเห็นได้จากในผลการวิจัย ซึ่งก็อาจจะมีสาเหตุมาจากหลายๆ ประการ ไม่ว่าจะเป็นในด้านทัศนคติ ความเชื่อ หรือความเคยชินของผู้ป่วย หรือการรับข้อมูลต่างๆ ที่ให้ไปนั้นไม่ได้ทั้งหมด จึงทำให้ผู้ป่วยยังคงมีปัญหาในด้านการปฏิบัติตามการไม่ให้ความร่วมมือในการรักษาด้วยยาหลงเหลืออยู่ ซึ่งการป้องกันปัญหาที่เกี่ยวข้องหรือเกิดขึ้นจากการใช้ยาโดยการให้คำปรึกษาเรื่องยานั้น ในผู้ป่วยแต่ละรายอาจจะไม่สามารถป้องกันปัญหาต่างๆ ได้ในทุกๆ ประเด็น ผู้ป่วยอาจจะให้ความร่วมมือในบางส่วนและอาจจะยังคงมีปัญหาอยู่ในบางส่วน ดังนั้นจึงควรมีการติดตามและประเมินผลเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ป่วยร่วมด้วยและให้คำปรึกษาเพิ่มเติมในส่วนที่ผู้ป่วยยังคงมีปัญหาอยู่ โดยอาจจะมีการส่งต่อไปยังหน่วยให้บริการให้คำปรึกษาเรื่องยาแก่ผู้ป่วยนอกต่อไป เมื่อผู้ป่วยออกจากโรงพยาบาลไปแล้ว และกลับมารับการตรวจรักษาในแผนกผู้ป่วยนอก และนอกจากนี้แล้วเพื่อให้การดำเนินงานให้คำปรึกษาเรื่องยาแก่ผู้ป่วยเป็นไปอย่างเหมาะสม จึงควรทำการศึกษาถึงระยะเวลาที่ผู้ป่วยจะยังคงมีความรู้ หรือพฤติกรรมที่ต้องการ ภายหลังจากที่ได้ดำเนินงานให้บริการให้คำปรึกษาเรื่องยาแก่ผู้

ป่วยในก่อนออกจากโรงพยาบาลไปแล้วด้วย เพื่อที่จะได้วางแผนในการดำเนินงานให้คำปรึกษา เรื่องยาแก่ผู้ป่วยซ้ำอีกในเวลาที่เหมาะสม เพื่อให้การดำเนินงานนั้นให้ประโยชน์สูงสุด

4. ควรจะมีการวางแผนการดำเนินโครงการนี้ร่วมกับฝ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น พยาบาล นักกายภาพบำบัด หรือ โภชนากร เพื่อข้อมูลที่จะให้กับผู้ป่วยนั้นจะได้ไม่ซ้ำซ้อน และผู้ป่วยจะได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับการปฏิบัติตัวขณะที่อยู่ที่บ้านได้ในทุกแง่มุม เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายในการรักษา เนื่องจากจากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่ามีผู้ป่วยบางส่วนที่ยังต้องการข้อมูลในส่วนอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่น ในผู้ป่วยที่เป็นโรคหัวใจล้มเหลวอาจต้องการทราบว่าตนเองจะสามารถดำเนินกิจกรรมอะไรได้บ้าง หรือในผู้ป่วยที่เป็นโรคอ้วนร่วมกับโรคหัวใจหรือความดันโลหิตสูงก็อาจต้องการทราบว่าควรจะมีตารางการรับประทานอาหารอย่างไร เหล่านี้เป็นต้น ซึ่งในส่วนของบุคลากรต่างๆ ก็จะสามารถให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ป่วยได้

5. จากการดำเนินงานที่ผ่านมา จะเห็นว่านอกจากปัญหาต่าง ๆ ที่สามารถป้องกันหรือแก้ไขได้ด้วยการให้คำแนะนำแก่ผู้ป่วยแล้ว ยังมีปัญหาอีกบางปัญหาที่ไม่สามารถป้องกันหรือแก้ไขได้ด้วยการให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วย เช่น ปัญหาการเกิดปฏิกริยาระหว่างกันของยากับยาที่แพทย์สั่งจ่าย ซึ่งเป็นปัญหาหนึ่งที่พบได้มากพอสมควร ดังนั้นนอกเหนือจากการดำเนินงานให้คำปรึกษาเรื่องยาแก่ผู้ป่วยแล้ว จึงควรมีการติดต่อประสานงานระหว่างบุคลากรด้วยกันเพื่อที่จะป้องกันหรือแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับหรือเกิดขึ้นจากการใช้ยานั้นให้หมดไปหรือเกิดขึ้นน้อยที่สุด

6. จากการดำเนินงานที่ผ่านมาที่ได้ทำการติดต่อกับผู้ป่วยที่อยู่ในหอผู้ป่วย ปัญหาหนึ่งที่สามารถสำรวจพบและดำเนินการเพื่อป้องกัน หลีกเลียงหรือแก้ไขได้ตั้งแต่ในขณะที่ผู้ป่วยยังอยู่ในโรงพยาบาลก็คือ ปัญหาการเกิดอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยา ดังนั้นเภสัชกรจึงอาจจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการติดตามเพื่อประเมินการเกิดอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยาในผู้ป่วยขณะที่รักษาตัวอยู่บนหอผู้ป่วย และดำเนินการเพื่อป้องกัน หลีกเลียงหรือแก้ไขอาการไม่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้นเหล่านั้น

จากผลสรุปที่ได้ทั้งหมดนี้ จะเห็นว่า การให้บริการให้คำปรึกษาเรื่องยาแก่ผู้ป่วยก่อนออกจากโรงพยาบาลนี้เป็นอีกบริการหนึ่งที่เภสัชกรควรจะให้กับผู้ป่วย โดยทำให้ผู้ป่วยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาและการรักษาด้วยยามากขึ้น และสามารถปฏิบัติตัวได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายในการรักษาด้วยยา ผู้ป่วยมีความปลอดภัยในการใช้ยา และทำให้การรักษาด้วยยานั้นเกิดประโยชน์สูงสุด อันเป็นเป้าหมายสำคัญ และยังเป็นการเพิ่มบทบาทของเภสัชกรในด้านการให้บริการแก่ผู้ป่วยโดยตรง ในส่วนของการกระจายข้อมูลทางยาสู่ผู้ป่วย และการเข้าไปมีส่วนร่วมในการให้บริการแก่ผู้ป่วยบนหอผู้ป่วย